PETROL

İcazetli Sondajcı

Askerler Kuzey Irak'a bir operasyon gerçekleştirdi. Operasyonda ne tank ne top kullanıldı. Tek hedef bir Türk şirketinin petrol arama faaliyetine destek olmaktı. | Yekta Kılıç

FOTOĞRAFLAR: ŞEREF YILMAZ

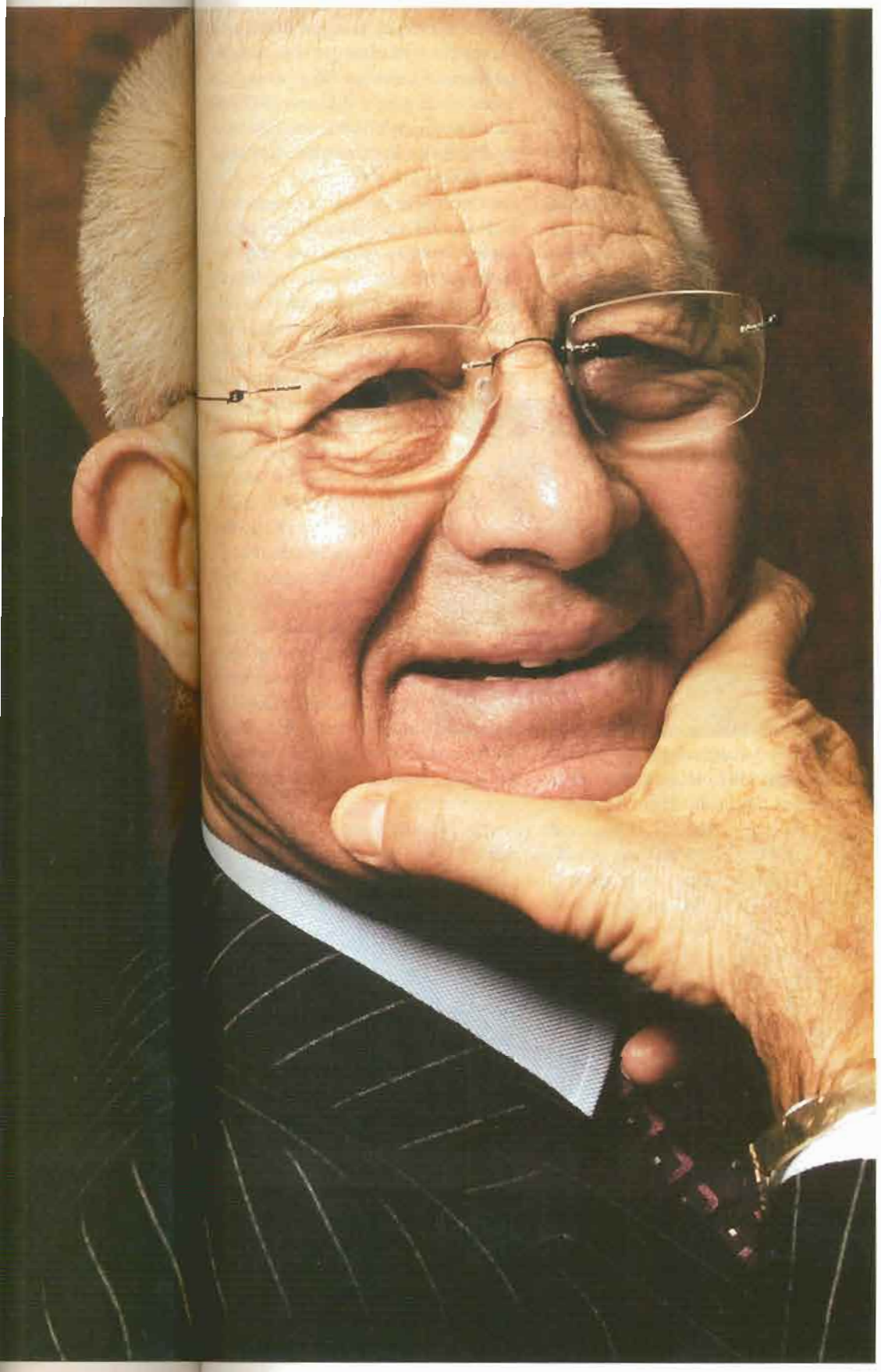

MÜHENDİSLİK ÖĞRENCİsiyken çok önemsemeden bir burs başvurusu yaptı. Hayal kurmadı. Ama şanslıydı. Avusturya'da yüksek eğitim şansı kazanmış bir grup öğrencinin adının bulunduğu listede kendi ismi de vardı. Ama Avrupa bambaşka bir sebeple ilgisini çekiyordu. Güzel kızları vardı Avrupa'nın...

Eğlenceli zamanlar geçirmek için gittiği Viyana'da iki mühendislik diploması almayı da ihmal etmedi. Eğitiminin finansörü olan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) görev çağrısına uydu, Türkiye'ye döndü. Viyana uçağından iner inmez kendisini Batman'a götürecek otobüse atladı. Kızlar Avrupa'da kalmıştı.

Genç bir petrol ve maden uzmanı olarak Türkiye'nin petrol denilince akla gelen tek merkezi olan Batman'a inen Güntekin Köksal ilk günlerini "sudan çıkmış balık gibiydim" sözleriyle anıyor...

Şimdilerde değişik sektörlere yayılmış sekiz şirketi ile faaliyette olan Pet Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güntekin Köksal, çalışmalarına Kuzey Irak'ta iddialı hedeflerle devam ediyor. Tüm zamanların en önemli petrol sahalarından biri olan "Kerkük'ü aratmaz" dediği Kifri bölgesindeki Pulkana sahası başta olmak üzere üç sahada çalışmalar yürüten Köksal, Kuzey Irak petrollerinden milyarlar kazanma planları yapıyor.

Eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde (SSCB) yaptığı çalışmaların ardından adı "Kızıl Milyarder"e çıkan Güntekin Köksal, bugün 74 yaşında. Ama Arnavut Çerkez karışımı olduğunu söylediği kanı fıkır fıkır. Tavırları yaşını unutturuyor. Hop oturup hop kalkıyor. Yarım asra yaklaşan iş hayatını konuşmaya niyetliyiz ama o söze Kuzey Irak'tan giriyor. Çünkü çok öfkeli. Öfkesini de açık açık söylüyor Köksal. Oldukça ilginç dönemeçleri bulunan süreçleri olsa da sonunda Kuzey Irak'taki emeklerinin karşılığını alacağına inancı tam.

Güntekin Köksal'ın Kuzey Irak mesaisi Saddam'ın son dönemlerinde başlıyor. Ankara ziyaretinde Türk firmalarıyla çalışmak istediğini söyleyen dönemin Kürdistan Yurtseverler Birliği Başkanı Celal Talabani'ye tavsiye edilen ilk şirket Pet Oil oluyor. Bir süre araştırma yaptıktan

sonra konuyla ilgili kararını vermek niyetinde olan Köksal, teklifin üzerinden sadece iki ay geçmişken söz konusu sahayı Çukurova Grubu şirketlerinden Genel Enerji'ye kaptırıyor. Aracıların kendisine haksızlık ettiğine inanan Köksal, bu gelişme üzerine destek arayışına yöneliyor ve soluğu oldukça ilginç bir kapıda alıyor. Köksal'ın destek istediği adres Genelkurmay Başkanlığı. Türkiye'nin hassas konularından biri olan Kuzey Irak'taki bu ilginç gelişmeleri dikkate alan Genelkurmay, Güntekin Köksal'a destek vermek için harekete geçiyor. Talabani Ankara'ya davet ediliyor. Yapılan görüşmelerden sonra 2003 yılında imzalanan anlaşmayla Talabani bölge petrol sahalarının yüzde 60'ına yakın bir bölümünde çalışmalar yapmak üzere Köksal ile el sıkışıyor. Bu gergin koşuşturma sırasında oldukça ciddi bir hayati tehlike atlatıyor. Kerkük'te şirketinin petrol arama çalışmalarına nezaret etmek için Kuzey Irak'ta bulunan Güntekin Köksal, burada mide kanaması geçiriyor. Üç gün Süleymaniye'de askeri hastanede peşmergelerin sağladığı kanla hayatta kalan Köksal, yine Genelkurmay'ın devreye girmesiyle ABD'ye ait bir helikopterle Türkiye'ye getiriliyor.

Köksal'ın sıradan bir detay gibi anlattıkları çok ilginç. Görüşmeler Genelkurmay'ın hangi kademesinde gerçekleştirilmişti? Köksal, bu desteği istemeye nasıl karar vermişti? Peş peşe sıraladığımız soruları sakince yanıtlıyor Köksal, "O zaman korgeneral Köksal Karabay ve bir alt kademede görevli tümgeneral Sadık Ercan paşalarla görüştüm. Bir de hala faal olduğu için ismini veremeyeceğim bir general daha vardı temas ettiğimiz. Karabay Paşa Genelkurmay Harekat Dairesi başkanı. Diğer isimler de harekat dairesinde görevli. Herkes çok inanıyordu bu işe. Çünkü bir memleketi topla tüfekle ele geçirmenin zamanı geçti. Ekonomik ve ticari olarak işbirliğini geliştirerek kazanırsınız memleketi. Köksal Paşa ve diğerleri çok aydın, akıllı insanlardı." Güntekin Köksal'ın adını verdiği paşaların arasındaki en ilginç isim ise Köksal Karabay. Karabay, Kuzey Irak'ın Süleymaniye kentinde yaşanan "çuval skandalı"nın ardından istifa edip ordudan ayrılan bir isim.

Petoil'in zaman içerisinde anlaşmalarını revize ettiğini, Amerikalı Prime adlı şirketle güç birliği yaptığını söyleyen Köksal'ın şimdilerde tek sıkıntısı zemin etüdünde kullanılan Log cihazına dair. Genelkurmay, Dışişleri ve Enerji Bakanlığı gibi kurumların 'olur'uyla bölgede faaliyet yürütmeye gayret ettiğini söyleyen Köksal, eskiden mensubu olduğu TPAO'nun "işine taş koyması"na takıldığını ifade ediyor. Konuyla ilgili bütün detayları çözdüklerini söyleyen Köksal, TPAO'nun güvenlik gerekçesiyle kendilerine bu cihazı kiralamaya yanaşmadığını söylüyor.

Kızıl Milyarder'in eşi Pınar Köksal, Köksal Eğitim Vakfı'nı yönetiyor, küçük kız Zeynep ise eğitimine babasını izleyerek devam ediyor.

Oldukça iddialı olduğu Kuzey Irak'taki projeleri nasıl sonuçlanır sorusunun cevabı, Köksal'ın 46 yıllık iş hayatında gizli biraz da. İTÜ'de zamanın popüler branşlarından biri olan inşaat eğitimini bir çırpıda gerisinde bırakıp soluğu Avusturya'nın Leoben Üniversitesi'nde alan Köksal, 1959'da eğitimini aldığı petrolle uğraşmaya başlıyor. Viyana'dan Batman'a gelen Köksal 7-8 yıl 'deliler gibi' çalıştığını, hayatından oldukça hoşnut olduğunu söylüyor. 1967'ye gelindiğinde ise Korkut Özal'ın TPAO'ya genel müdür olmasıyla yeni bir dönem başlıyor, Köksal için. Kendisini "Atatürk çocuğu" olarak tanımlayan Köksal "Takunyalı" dediği Özal'ın idareciliğinde huzursuz günler yaşadığını söylüyor. Büyük kavgaların, yaşandığı dönemin ardından "arkamıza teneke bağlandı şangır şungur mecburen geldik Ankara'ya" diyen Köksal, "kızak"ta geçirdiği günlerinde kişisel gelişime yönelmiş:

"Ne kadar seminer varsa; finans, işletme hepsini takip etmeye başladım. Amerika'da Londra'da bildiğim bütün seminer ve konferanslara gitmeye, kendimi geliştirmeye başladım. İki yıl böyle geçti. Sonra tekrar göreve aldılar ve 1970 yılında kurumda makine ikmal dairesi başkanı oldum. Korkut Özal gitmişti ve kavgamız bitmişti."

Yeni görevinde de dört yıl çalışan Köksal, 1974 yılında kendi işini yapmak üzere kurumdan ayrılma kararı alıyor. Bu karar, Köksal'ın hayatını baştan başa değiştiren önemli tercihlerinden biridir. Kurumun tazminat olarak verdiği 192 bin 500 lirayı cebine koyan Köksal, bu dönemde tanıştığı eşiyle parasının yaklaşık 100 binini harcayarak evleniyor. Kalan paranın 60 bin lirasıyla da Ankara'nın Mithatpaşa semtinde lüks bir ofis tutuyor. Köksal'ın ilk girişimi olan Pet Ticaret bürosu, kelimenin tam anlamıyla "ne iş olursa" yapıyor. Sigortacılık, makine ithalatı gibi işler yapan Köksal, 1980 yılında tutkusu olan maden işine yatırım yapmaya yöneliyor. Giresun'un Dereli ilçesinde satın alınan Baryum Sülfat madenini üretmeye başlayan Köksal, sondaj sanayiinde kullanılan bu madenin kendisine devamlı ve sağlam bir gelir getirdiğini söylüyor. Pek çok girişimine sermaye olan madeni 2002 yılına kadar işlettiklerini söyleyen Köksal, bu işten 50 milyon doların üzerinde bir para kazandığını söylüyor.

Madencilikten gelen kazançla kurulan şirketlerin sayısı zaman içinde 24'ü buluyor. Pet Holding çatısında birleştirilen şirketler, mühendislik, madencilik, inşaat, gayrimenkul ticareti, turizm, petrol arama, üretim ve pazarlama gibi değişik alanlara yayılıyor. Milyonlarca dolarlık cirolara ulaşan Pet Holding şirketleri, Sibirya'dan Balkanlara, Avrupa'ya ve dünyanın çeşitli merkezlerine yayılıyor. Köksal ise bu durumu "üzerimizde güneş batmıyordu" sözleriyle anlatıyor. Köksal, dünyanın değişik noktalarına yayılan şirketlerinin yönetimi, kontrolü ile ilgili sıkıntılar yaşamaya başlayınca kimilerini kapatıp, kimilerini birleştirerek holding bünyesindeki şirket sayısın sekize indirdiklerini

söylüyor. Yoğun koşuşturmasının ortasında ODTÜ'de akademik kariyeri için çalışmalar da yürüten Köksal, zaman içinde profesör oluyor ve aynı üniversitede dersler veriyor.

"Pet Holding SSCB'ye mümessillik, müşavirlik, mühendislik hizmetleri ile giren ilk özel Türk şirketi olarak başta Aliağa Rafinerisi Tevsii, Bandırma Hidrojen Peroksit Tesisleri, Mersin Sodyumbikromat Tesisi olmak üzere birçok petrokimya ve kimya projelerinin gerçekleştirilmesinde söz sahibi olmuş ve bu sektörlerin ülkemizdeki gelişmesine öncülük etmiş gerçek bir SSCB uzmanıdır" diyen Güntekin Köksal, iş için tercih ettiği coğrafyadan kendisine miras kalan "Kızıl Milyarder" lakabının ilk kez gazeteci Zeynep Göğüş tarafından kullanıldığını söylüyor.

Güntekin Köksal, hikayesini anlatırken sözü yeniden Özal soyadına getiriyor. Bu kez andığı isim Turgut Özal. Sözlerinde ise sitem yerine şükran var. "Allah rahmet eylesin. Olabildiğince pozitif, iyi niyetli, zeki bir insandı" dediği Turgut Özal, Güntekin Köksal'ın iş hayatındaki önemli isimlerden biri. Başbakanlığı döneminde uçağına işadamlarını doldurup bölgesel işbirliği amacıyla ülke ülke gezinen Özal ile bir Azerbaycan gezisi sırasında planlarını paylaşma olanağı buluyor. Köksal, Azerbaycan'daki petrol sahalarıyla ilgilendiğini öğrenen Özal'ın çok heyecanlandığını, özel kalem müdürünü çağırtarak notlar aldırdığını ve hemen ertesi gün konuyu Azeri yetkililerle paylaşarak anlaşmanın sağlanmasında önemli katkılarda bulunduğunu söylüyor:

"Azerbaycan gezimizin ikinci günü, Azerbaycan'ın milli gazetesinde 'Pet Holding ile Azneft sahaların işletilmesi konusunda anlaştı' diye haberler yaptırdı. Bu arada kimseden de çekinmiyor. 'Bu işe yardım ediyorum. Ne derler?' diye bir derdi de yok.Yurda döndüğümüzde de konunun bizim resmi gazetede yayınlanmasına ön ayak oldu. Yani bizim proje birden bire devletler arası bir protokole dönüştü."

Güntekin Köksal, Kürt topraklarındaki petrol üretim işinden milyarlarca dolar kazanma planları yapıyor.

Uçakta ayaküstü anlatarak Özal'ın desteğini kazandığı projesini zaman içinde geliştiren Köksal, 14 yıl iş yaptığı Azerbaycan'da 700 civarında petrol kuyusu çalıştırdıklarını ve Türkiye'ye önemli girdiler sağladıklarını söylüyor.

Köksal'ın petrol arama ve üretim çalışmaları için bulunduğu ikinci önemli adres ise Yemen. Avustralyalı ve Yemenli şirketlerle ortaklık anlaşmaları imzalayan Köksal, 2006'nın sonunda bölgede petrol aramaya başlayacak. Yemen'deki sahadan da umutlu olan Köksal, oluşturulan konsorsiyumun Yemen hükümetine vergi vermeyeceklerini 'royalty' denilen 'devlet hakkı' ödemesiyle çalışmaların yürütüleceğini söylüyor.

Gençliğinde tenis, kayak yüzme başta olmak üzere pek çok spor dalı ile aktif ilgilenen Güntekin Köksal, rahatsızlığının ardından ilgisini sıkı taraftarı olduğu Galatasaray'ın televizyondaki maç yayınlarına yöneltmiş. Sabah, Hürriyet ve Vatan gazetelerini satır satır okuduğunu söyleyen Köksal, Asaf Savaş Akad'ın ekonomi tespitlerini ilgiyle izliyor. Kuruluş işlemlerini bitirdikten sonra eşi Pınar Köksal'a emanet ettiği Köksal Eğitim Vakfı'nın çalışmalarına da gözlemcilik yapmaya gayret ediyor. Büyük kızı Ayşe'yi evlendirdikten sonra grubun telekomünikasyon şirketi Pet Softel'in başına getiren Köksal'ın yeni mesaisi ise küçük kızı Zeynep'i iş hayatına hazırlamak... İngiltere'de girişimci işletmecilik eğitimi alan Zeynep şu aralar, Güntekin Köksal'ın peşinden ayrılmıyor. Köksal ise genç bir hanımın arkadaşlığından hoşnut olduğunu saklamıyor. **F**

MİT, CIA, KGB Aynı Ofiste

İstihbaratçılarla Dans

1975 yılında iki Rus ofisime girdi. SSCB'nin Ankara ticaret müşaviri olduklarını birlikte çalışma olanağının olup olmadığını sordular. O zaman Larousse'u kütüphanede gördüklerinde hapse atıyorlar sahibini. Ama benim işe ihtiyacım var. 'Tamam' dedim 'çalışırım'. Onların aracılığıyla bulduğum Rus ortak ile İzmir Rafinerisi'nin tevsii işiyle çalışmaya başladık. Ama adamlar gelip gitmeyi sürdürüyor. Sonradan anladım ki üzerimden teknik casusluk yapmayı istiyorlar. Örneğin bir makine parçası istiyorlar, diyelim ki Frankfurt'ta. 'Siz niye almıyorsunuz?' diyorum. Kem küm ediyorlar.. Öte taraftan Rusya dönüşlerinde MİT de benden bilgi istiyor. 'Moskova'da kaç havaalanı var?' filan gibi sorularla. Canım sıkılıyor. Ben işadamıyım ne ilgim olur benim ajanlıkla? Bir dönem öyle bir hal aldı ki durum ofisimde MİT, CIA ve KGB ajanları aynı anda bulunur duruma geldi. Eşimin eczanesine gelip gidiyorlar. Sonunda bir gün dayanamadım oturttum adamları. 'Bakın' dedim 'dünyada pek az millet vardır ülkesi için canını veren. O milletlerin başında Türkler gelir. O Türklerden biri de benim. Bir daha bana böyle taleplerle gelmeyin'. Yoksa ortaklığı bitirecektim. Adamlar da bir daha gelmediler. Ayrıca yetinmedim MİT'e de gittim. 'İşadamıyım, ilgim olmaz istihbarat çalışmalarıyla dedim'. Böylece istihbaratçıların ofisimden ayakları kesildi.